

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 25/2010-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. marca 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti Ing. Š. Š., Ž., zastúpeného advokátom JUDr. J. H., Z., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cbod 13/2005, za účasti Krajského súdu v Banskej Bystrici, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. Š. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cbod 13/2005 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Banskej Bystrici *p r i k a z u j e*, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cbod 13/2005 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. Š. Š. *p r i z n á v a* finančné zadost'učinenie 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré mu *j e* Krajský súd v Banskej Bystrici *p o v i n n ý* zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici *j e p o v i n n ý* uhradiť Ing. Š. Š. trovy konania v sume 245,70 € (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a sedemdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. H., Z., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. decembra 2009 doručená sťažnosť Ing. Š. Š., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. H., Z., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním a zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe podľa čl. 19 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cbod 13/2005.

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ podal 21. mája 2002 Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) „žalobu na náhradu škody spôsobenej fyzickými osobami podľa § 420 Občianskeho zákonníka“. Vec bola okresným súdom vedená pod sp. zn. 7 C 88/2002. Okresný súd ju postúpil krajskému súdu prípisom

z 25. mája 2005, kde je vedená pod sp. zn. 1 Cbod 13/2005. Do dňa doručenia sťažnosti ústavnému súdu nebola právoplatne skončená, pričom podľa sťažovateľa *„prvostupňový súd po siedmich rokoch ešte ani raz nerozhodol. O žalobe sťažovateľa iba začne konať už piaty zákonný sudca...“*.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 25/2010-9 z 22. januára 2010 ju prijal na ďalšie konanie v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom, vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu krajského súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu krajského súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľa a predseda krajského súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu krajského súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. 151/10 z 22. februára 2010, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 24. februára 2010, okrem iného uviedol:

„Z pripojeného spisu vyplýva, že sťažovateľ ako navrhovateľ podal návrh na začatie konania na Okresný súd v Banskej Bystrici 22. mája 2002. Prípisom z 25. mája 2005 bola vec postúpená z dôvodu vecnej príslušnosti na Krajský súd v Banskej Bystrici. K samotným procesným úkonom Krajského súdu v Banskej Bystrici pripájam stanovisko zákonnej sudkyne, s ktorým sa stotožňujem a som toho názoru, že vo veci sa konalo bez zbytočných

prieťahov, a preto považujem ústavnú sťažnosť ohľadne porušenia práva na prerokovanie záležitosti sťažovateľa v primeranej lehote za neopodstatnenú. Krajský súd nevykonal procesné úkony len v období od 8. júna 2005 do 13. januára 2006, čo bolo spôsobené potrebou naštudovania veci postúpenej z Okresného súdu v Banskej Bystrici. Tento stav zaviniť navrhovateľ (sťažovateľ), ktorý podal žalobu na vecne nepríslušný súd, a preto navrhujem jeho ústavnú sťažnosť zamietnuť.“

K vyjadreniu predsedu krajského súdu bolo priložené aj stanovisko zákonnej sudkyne JUDr. D. D., v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Predmetom sporu je právo navrhovateľa na náhradu škody, ktoré si uplatnil podľa § 420 OZ spolu s 25 % úrokom z omeškania ročne titulom nesplateného úveru – pôžičky vo výške 750.000,- Sk, ktorú poskytol ako spoločník spoločnosti B. s. r. o. a ktorú mu spoločnosť napriek právoplatnému rozhodnutiu Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 64 Cb/64/99-180 zo dňa 26. 2. 2002 nevrátila.

K nevráteniu požičanej sumy došlo podľa tvrdenia navrhovateľa aj preto, že odporcovia 1) a 2) ako spoločníčky uvedenej spoločnosti mali úmysel ukrátiť navrhovateľa, ktorý bol tiež jej spoločníkom a ktorý bol zároveň aj jej veriteľom a z tohto dôvodu spôsobili jej platobnú neschopnosť...

Na prvé pojednávanie nariadené na deň 09. 01. 2004 sa odporca 2) nedostavil, pretože nemal vykázané doručenie.

Navrhovateľ vzniesol námietku zaujatosti konajúceho sudcu, o ktorej Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol dňa 29. 01. 2004 tak, že tento nie je z prejednávania a rozhodovania veci vylúčený.

Vo vyjadrení doručenom okresnému súdu dňa 02. 03. 2004 poukázal navrhovateľ na znalecký posudok, ktorý sa nachádza vo vyšetrovacom spise Okresného úradu vyšetrovania PZ v Banskej Bystrici ČVS: OÚV-740/10-BB-99 a z ktorého je zrejmé, že odúčtovanie súm z pôžičky navrhovateľa, ktoré vykonali odporca 1) a 2) úmyselne, aby mu nemusela spoločnosť vrátiť žiadne peniaze, bolo v rozpore so zákonom. Námietku premlčania neuznal za dôvodnú.

Druhého pojednávania, nariadeného na deň 12. 3. 2004 sa navrhovateľ nezúčastnil a požiadal o odročenie.

Okresný súd na v poradí treťom pojednávaní dňa 14. 04. 2004 konal s navrhovateľom a odporcom 1), pretože odporca 2) nemal doručenie na pojednávanie vykázané opätovne.

Navrhovateľ doložil do spisu znalecký posudok a poukázal na to, že na Úrade justičnej a kriminálnej polície v Banskej Bystrici prebieha konanie, v ktorom by sa zodpovednosť odporcov 1) a 2) mohla vyriešiť, a preto navrhol, aby súd zväzil vyžiadanie spisu č. ČVS: OÚV-740/10-BB-99 a aby toto konanie prerušil až do právoplatného skončenia uvedeného trestného konania...

Dňa 26. 01. 2005 sa konalo v poradí štvrté pojednávanie, na ktoré sa dostavil len navrhovateľ a uviedol, že v trestnom konaní, vedenom pod č. ČVS: OUJP-858/10-BB-2002 si uplatnil nárok na náhradu škody voči odporcovi 1) a 2). Odporca 2) nemal predvolanie vykázané, preto bolo pojednávanie odročené.

Dňa 23. 03. 2005 sa konalo piate pojednávanie, na ktorom odporca 2) opätovne nemal vykázané doručenie predvolania...

Vo vyjadrení zo dňa 06. 04. 2005, ktoré predložil na v poradí šiestom pojednávaní, navrhol odporca 1) návrh zamietnuť. Odporca 2) nemal predvolanie na pojednávanie vykázané. Pojednávanie bolo odročené.

Dňa 01. 06. 2006 sa konalo v poradí siedme pojednávanie už na krajskom súde (1x), ktoré bolo pre žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa odročené...

Dňa 05. 10. 2006 sa konalo siedme pojednávanie, ktoré bolo odročené za účelom zadováženia spisov, týkajúcich sa ukončeného a aj neukončeného trestného konania.

Dňa 09. 02. 2007 bolo krajskému súdu doručené stanovisko navrhovateľa. Dňa 10. 05. 2007 bolo nariadené v poradí ôsme pojednávanie, ktoré bolo odročené.

Pojednávania nariadené na 12. 06. a 09. 10. 2008 boli odročené.

Na pojednávanie dňa 30. 10. 2008 sa prvý krát dostavil aj odporca 2) osobne, pričom pojednávanie bolo odročené na 04. 12. 2008, na ktorom bolo uložené účastníkom predložiť otázky na znalca.

Po doručení uznesenia krajského súdu o zaplatení zálohy na znalca zo dňa 08. 12. 2008-Sn-359 navrhovateľovi požiadal tento dňa 17. 12. 2008 o oslobodenie od platenia zálohy na znalca.

Uznesením krajského súdu zo dňa 16. 02. 2009 nebol navrhovateľ oslobodený, preto sa proti nemu odvolal.

Odvolanie bolo predložené odvolaciemu súdu dňa 03. 03. 2009. Zároveň navrhovateľ vzniesol voči konajúcej sudkyňi JUDr. S. námietku zaujatosti.

Dňa 10. 02. 2010 Najvyšší súd SR rozhodnutím č. k. 5 Obo 26/09-395 zrušil rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici o neoslobodení navrhovateľa od platenia zálohy na znalca. Spis bol vrátený z NS SR dňa 18. 02. 2010 a v ten istý deň bolo rozhodnutie zaslané advokátovi navrhovateľa.

Z priloženého prehľadu úkonov vykonaných na Krajskom súde v Banskej Bystrici vyplýva, že jedine v období od 08. 06. 2005 do 13. 01. 2006, t. j. v čase, kedy zrejme ešte nebol spis v poradi na vybavovanie, nebol v ňom urobený žiaden úkon, avšak od 13. 01. 2006 boli v konaní sústavne a pravidelne vykonávané úkony, ktoré smerovali k tomu, aby mohol súd vo veci rozhodnúť, a to až do 03. 03. 2009, kedy bol spis zaslaný na rozhodnutie o odvolaní navrhovateľa na Najvyšší súd Slovenskej republiky. “

Právny zástupca sťažovateľa na vyjadrenie predsedu krajského súdu reagoval podaním z 2. marca 2010, v ktorom uviedol:

„... k doručenému vyjadreniu Krajského súdu v B. Bystrici, sp. zn. Spr. 151/10, z 22. 2. 2010, nemám dôvod vyjadriť sa, nakoľko rozhodujúci z dôkazného hľadiska je stav zistený konajúcim ústavným súdom v samotnom súdnom spise Krajského súdu v B. Bystrici, sp. zn. 1 Cbod 13/2005. “

II.

Z vyžiadaného spisu krajského súdu sp. zn. 1 Cbod 13/2005 ústavný súd zistil tento priebeh namietaného konania:

1. V období od doručenia žaloby okresnému súdu, t. j. od 22. mája 2002 do 8. júna 2005, vo veci konal okresný súd (vec bola vedená pod sp. zn. 7 C 88/2002), ktorého postup sťažovateľ nenamieta (v tomto období okresný súd nariadil vo veci spolu šesť pojednávaní, ktoré boli odročované z dôvodu neúčasti odporkyne v 2. rade; okresný súd vykonal

neúspešne viaceré procesných úkonov smerujúcich k zisteniu jej aktuálneho trvalého pobytu a zabezpečeniu jej účasti na pojednávaní).

2. Dňa 8. júna 2005 okresný súd postúpil spis vedený pod sp. zn. 7 C 88/2002 krajskému súdu, kde bol označený spisovou značkou 1 Cbod 13/2005, pričom 4. januára 2006 bola vec sťažovateľa pridelená sudkyňi JUDr. P.

3. Krajský súd po zisťovaní trvalého pobytu odporkyne v 2. rade (úkony z 15. marca 2006, 20. marca 2006 a 6. apríla 2006) nariadil 5. mája 2006 pojednávanie vo veci na 1. jún 2006.

4. Na pojednávaní konanom 1. júna 2006 bez prítomnosti sťažovateľa a odporkyne v 2. rade (predvolanie jej nebolo doručené) krajský súd uznesením uložil odporkyni v 1. rade právnenému zástupcovi sťažovateľa predložiť skutkové a právne vyhodnotenie veci s návrhom na prípadné dokazovanie, právnenému zástupcovi sťažovateľa krajský súd uložil predložiť aj právny dôvod uplatnenia pohľadávky a vyhodnotenie iných súdnych konaní, ktoré súvisia s vecou v lehote 30 dní.

5. Sťažovateľ doručil 26. júna 2006 vyjadrenie k veci a navrhol vykonať znalecké dokazovanie. Vyjadrenie sťažovateľa bolo doručené právnej zástupkyňi odporkyne v 1. rade 26. júla 2006 (odporkyňa v 2. rade si zásielku neprevzala).

6. Pojednávanie konané 5. októbra 2006 bolo odročené s tým, že krajský súd si vyžiada prehľad všetkých právoplatne skončených, ako aj právoplatne neskončených trestných konaní súvisiacich z predmetom konania (odporkyňa v 2. rade sa pojednávania nezúčastnila; predvolanie si neprevzala).

7. Dňa 25. januára 2007 bol spis pridelený novej zákonnej sudkyňi JUDr. M. S.

8. Dňa 30. marca 2007 krajský súd nariadil pojednávanie na 10. máj 2007 (odporkyňa v 2. rade si predvolanie opätovne neprevzala); pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že krajský súd bude zisťovať trvalý pobyt odporkyne v 2. rade [žiadosť krajského súdu zo 16. mája 2007 Registru obyvateľov v Banskej Bystrici (ďalej len „register“) o oznámenie pobytu odporkyne v 2. rade a oznámenie pobytu jej najbližších príbuzných; urgencia z 11. júna 2007; oznámenie registra z 27. júla 2007 o trvalom pobyte odporkyne v 2. rade; žiadosť podpredsedu krajského súdu z 24. augusta 2007 registru vo veci oznámenia najbližších príbuzných odporkyne v 2. rade – opakovaná žiadosť zo 7. novembra 2007; odpoveď registra zo 16. novembra 2007, podľa ktorej musí byť žiadosť

doplnená podľa požiadaviek vyplývajúcich zo zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov; žiadosť krajského súdu z 22. novembra 2007 Obvodnému oddeleniu Policajného zboru v Banskej Bystrici (ďalej len „obvodné oddelenie“) o oznámenie trvalého pobytu najbližších príbuzných odporkyne v 2. rade; odpoveď obvodného oddelenia doručená 13. decembra 2007; prípis z 19. decembra 2007 adresovaný rodičom odporkyne v 2. rade vo veci zistenia jej pobytu...).

9. Krajský súd uznesením z 18. februára 2008 ustanovil odporkyňu v 2. rade opatrovníka, proti ktorému sa odporkyňa v 2. rade podaním doručeným krajskému súdu 25. marca 2008 odvolala.

10. Krajský súd na 14. apríl 2008 nariadil informatívny výsluch odporkyne v 2. rade, ktorý sa neuskutočnil z dôvodu jej neúčasti (zásielka o konaní informatívneho výsluchu jej bola doručená až 24. apríla 2008; úkonom z 28. apríla 2008 krajský súd zisťoval prostredníctvom Pošty 1 v Banskej Bystrici dôvody nedoručenia zásielky a nevrátenia doručienky, podľa výsledku reklamačného konania bola zásielka prevzatá osobne odporkyňou 24. apríla 2008).

11. Dňa 19. mája 2008 krajský súd doručoval predvolania na pojednávanie nariadené na 12. jún 2008. Vzhľadom na skutočnosť, že zásielka nebola doručená odporkyňu v 2. rade, krajský súd upovedomil účastníkov konania o odročení pojednávania na neurčito prípisom z 3. júna 2008; odporkyňa v 2. rade sa však 12. júna 2008 osobne dostavila na pojednávanie.

12. Dňa 10. júna 2008 krajský súd doručoval predvolania na pojednávanie nariadené na 9. október 2008, odporkyňa v 2. rade si neprevzala zásielku; pojednávanie bez prítomnosti odporkyne v 2. rade bolo uznesením odročené na 30. október 2008 (predvolanie bolo 10. októbra 2008 osobne doručené odporkyňu v 2. rade).

13. Na pojednávaní konanom 30. októbra 2008 boli vypočutí účastníci konania a pojednávanie bolo odročené na 4. december 2008 pre účely doplnenia dokazovania (preloženie listinných dôkazov).

14. Krajský súd na pojednávaní konanom 4. decembra 2008 rozhodol o ustanovení znalca z odboru účtovníctva a pojednávanie odročil na neurčito.

15. Krajský súd uznesením z 8. decembra 2008 uložil sťažovateľovi zaplatiť zálohu na znalecké dokazovanie; sťažovateľ podaním z 18. decembra 2008 požiadal o oslobodenie

od súdnych poplatkov; krajský súd mu uznesením zo 16. februára 2009 nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

16. Sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu krajského súdu zo 16. februára 2009; spis bol pre účely rozhodnutia o odvolaní predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) 4. marca 2009.

17. Dňa 3. marca 2009 sťažovateľ doručil krajskému súdu námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyni, ktorá uznesením zo 17. marca 2009 uložila sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podanú námietku; sťažovateľ doručil krajskému súdu 26. marca 2009 opakovanú žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku.

18. Dňa 30. septembra 2009 bol spis pridelený sudkyni JUDr. D. D.

19. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Obo 26/2009 z 10. februára 2010 zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu zo 16. februára 2009 o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Z uvedeného

dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 20/02, IV. ÚS 41/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd vychádzajúc zo skutočnosti, že predmetom namietaného konania pred krajským súdom je rozhodovanie o žalobe o náhradu škody spôsobenej fyzickou osobou porušením právnej povinnosti podľa § 420 Občianskeho zákonníka, konštatuje, že po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, a preto namietané konanie nemožno považovať za právne zložitú. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že doterajší priebeh konania nesignalizuje ani to, že by predmetná vec bola zložitá z faktického hľadiska.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní predloženého spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľ prispel k zbytočným priet'ahom v konaní. Na druhej strane ústavný súd vzal do úvahy, že niektoré procesné úkony sťažovateľa, na ktoré mal podľa Občianskeho súdneho poriadku právo (žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, námietka zaujatosti), mali objektívne vplyv na predĺženie konania, a preto túto skutočnosť čiastočne zohľadnil pri rozhodovaní o sume primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného krajského súdu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z predloženého spisu krajského súdu vedeného pod sp. zn. 1 Cbod 13/2005 ústavný súd zistil, že sťažovateľ ako žalobca podal okresnému súdu 21. mája 2002 žalobu o náhradu škody spôsobenej fyzickou osobou porušením právnej povinnosti, pričom vec pôvodne vedená okresným súdom pod sp. zn. 7 C 88/2002 bola postúpená z dôvodu vecnej príslušnosti 8. júna 2005 krajskému súdu. Po postúpení veci bol krajský súd vo veci nečinný až do 13. januára 2006, čo uznáva vo svojom vyjadrení aj predseda krajského súdu s poukazom na to, že to „*bolo spôsobené potrebou naštudovania veci postúpenej z Okresného súdu v Banskej Bystrici*“. Ústavný súd túto obranu krajského súdu považuje za *akceptovateľnú*.

Činnosť krajského súdu v ďalšom priebehu konania však ústavný súd hodnotí ako neefektívnu, keďže jeho aktivita sa v podstate až do decembra 2007 sústredila na zisťovanie trvalého pobytu odporkyne v 2. rade bez toho, aby využil všetky právne prostriedky, ktoré mu poskytuje na zabezpečenie súčinnosti účastníkov konania Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na svoje zistenia zo spisu, z ktorých vyplýva, že krajský súd uplatnil na zisťovanie aktuálneho trvalého pobytu odporkyne v 2. rade obdobné procesné úkony ako okresný súd v období, keď mal spis v dispozícii, pričom tieto sa už v tom čase ukázali ako neúspešné (neefektívne). K zvýšeniu efektívnosti postupu krajského súdu došlo až potom, keď uznesením z 18. februára 2008 ustanovil odporkyni v 2. rade opatrovníka, na ktoré táto bezprostredne reagovala podaním odvolania. Na skutočnosť, že odporkyňa ani v ďalšom období neposkytovala krajskému súdu dostatočnú súčinnosť (nepreberanie zásielok), mohol krajský súd reagovať podľa názoru

ústavného súdu účinnejšie (napr. uložením poriadkovej pokuty alebo nariadením jej predvedenia na pojednávanie).

Neefektívnosť činnosti krajského súdu potvrdzuje aj skutočnosť, že o nariadení znaleckého dokazovania rozhodol až 4. decembra 2008, t. j. po tri a pol roku od postúpenia spisu (viac ako päť a pol roka od podania žaloby). K zbytočnému predĺženiu namietaného konania zo strany krajského súdu došlo aj v súvislosti s posudzovaním žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov z 18. decembra 2008. Najvyšší súd totiž uznesenie krajského súdu zo 16. februára 2009, ktorým sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, svojím uznesením z 10. februára 2010 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, pričom v odôvodnení tohto uznesenia okrem iného uviedol: *„Súd prvého stupňa sa v napadnutom rozhodnutí dostatočne nevysporiadal s dôvodmi neoslobodenia od súdnych poplatkov...“*

Ústavný súd vychádzajúc zo svojich zistení vzal do úvahy aj skutočnosť, že krajský súd po takmer piatich rokoch od postúpenia spisu vo veci zatiaľ meritórne nerozhodol, pričom dosiaľ sa neuskutočnilo ani znalecké dokazovanie, ktorého výsledky sú potrebné na ustálenie skutkového stavu [krajský súd toto znalecké dokazovanie nariadil ešte v decembri 2008 (sťažovateľ jeho nariadenie navrhoval už 26. júna 2006)], a na tomto základe rozhodol, že neefektívnou činnosťou krajského súdu v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keďže označené konanie nebolo do času rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cbod 13/2005 v ďalšom období postupoval bez zbytočných prietáhov.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 €.

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia tohto práva, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku namietaného konania pred krajským súdom (takmer päť rokov), zohľadňujúc pritom aj jeho celkovú doterajšiu dĺžku, t. j. aj obdobie, počas ktorého vo veci konal okresný súd (takmer osem rokov od podania žaloby), berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ako aj dôvody, pre ktoré došlo v namietanom konaní k zbytočným priet'ahom, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € sťažovateľovi za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. J. H. (bod 4 výroku tohto nálezu). Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2008, ktorá bola 695,41 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2009. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 115,90 €, t. j. spolu v sume 231,80 €, čo spolu s režijným paušálom dvakrát po 6,95 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 245,70 €.

Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2010